

DEXTER

ŠLECHTITELSKÝ PROGRAM

Šlechtitelský program plemene dexter

1. Historie plemene

Jedná se o jedno z nejstarších evropských plemen, jehož historie sahá až do doby kamenné. Stejně jako u původního irského dojeného plemene „kerry“ jsou jejich předky zástupci černého skotu z počátku keltské kultury. Dexter pochází z jižního a jihozápadního Irsku, kde se rozšířil mezi malými hospodářstvími v horských oblastech. Plemeno bylo známo jako „poorman's cow“, což v překladu znamená „kráva chudých“. V roce 1845 napsal pan David Low ve své publikaci o irském skotu, že plemeno dexter vděčí za svůj moderní vzhled, jméno a pravděpodobně i vlastnosti, jistému panu Dexterovi, jednateli pana Hawardena, který přišel do Irsku v roce 1750 a usídlil se v oblasti zvané Tipperary. David Low uvedl, že pan Dexter dal za vznik tomuto zvláštnímu plemeni výběrem nejlepších zvířat odolného horského skotu této oblasti a dosáhl tím velmi vysoké úrovně.

Nejstarší dochované oficiální záznamy o tomto skotu (dle „Royal Dublin Society“) jsou z roku 1879 a o rok později byla založena plemenná kniha (1880). Již v roce 1882 bylo toto plemeno vyvezeno ze země původu do několika oblastí Anglie. Zvířata byla poprvé oficiálně představena na Královské výstavě v Norwich v roce 1886. Plemeno si velmi rychle získalo oblibu a tak již roku 1892, při příležitosti setkání chovatelů v Smithfield's club, bylo založeno sdružení „Kerry a Dexter/Kerry Cattle Society“. Z irských pastvin bohužel postupně téměř vymizelo, ale naštěstí bylo v čistokrevné formě udržováno v celé řadě malých stád Anglie.

Charakteristika

Dexter je původně kombinovaným plemenem, ale většina chovatelů se zaměřuje na jednostrannou užitkovost. Populace plemene dexter v ČR je zaměřena na masnou užitkovost. Jedná se o nejmenší evropské plemeno skotu, pro představu je přibližně o polovinu menší než hereford. Plemeno se chová ve dvou typech: dlouhonohá a krátkonohá varianta. Tyto varianty jsou dány přítomností genu pro chondroplasií. Dlouhonohé typy nejsou nositeli genu, krátkonohé typy jsou heterozygoti pro tento gen. Zvířata s dvěma geny pro chondroplazii se rodí mrtvá a znetvořená – tzv. buldoci. Proto je třeba vyvarovat se kombinacím, kde jsou obě zvířata krátkonohá. Genetický profil zvířat v tomto genu se testuje, protože malí jedinci dlouhonozí se exteriérem blíží velkým jedincům krátkonohým.

Krávy mají v dospělosti hmotnost 270 - 350 kg (výjimečně ale až 450 kg), býci váží v dospělosti do 500 kg. Výška v kříži je u krav v rozmezí 91 až 112 cm. Býci mají v dospělosti kohoutkovou výšku 96 až 121 cm. Odchylky od doporučené výšky v kříži jsou nežádoucí.

Zbarvení je obvykle celoplášťově černé, přípustné jsou i barevné varianty RED (červená) a DUN (šedá). V některých případech se těžce odlišuje barevný ráz RED a DUN a v některých populacích je nutno provádět genetické testy. Přípustné jsou bílé odznaky na břichu, ale pouze od pupku dozadu. Dexter je přirozeně rohaté plemeno, ale kolem roku 1990 se začali v populaci vyskytovat i geneticky bezrozí jedinci. Rohy mají středně silné, stáčí se mírně nahoru a dovnitř. U býků by neměly být tolik zatočeny nahoru jako je tomu u krav. Odrohování zvířat i genetická bezrohost jsou přípustné.

Plemeno dexter se vyznačuje klidným temperamentem, nenáročností a velmi snadným telením. Zvířata mají vzhledem ke své hmotnosti relativně velkou plochu paznehtů a tudíž je toto plemeno velmi vhodné pro spásání vlhkých a podmáčených luk, které nedevastuje tak jako jiná masná plemena. Dexter je přizpůsobivý, vhodný téměř do všech klimatických podmínek a na různé typy pastvin. Má-li dostatek potravy a přístřešek, dokáže přežít i v těch nejnejpříznivějších podmínkách. V některých státech se používají inseminační dávky býků dexter pro inseminaci méně

rozvinutých jalovic. Telení je vždy bezproblémové, telata jsou velmi vitální a kříženci v dospělosti dosahují 7/8 velikosti matky.

Krávy mají vynikající mateřské vlastnosti. Těžké porody se vyskytují jen velmi vzácně a telata zaujmou svou vitálností téměř bezprostředně po porodu. Telata se rodí o hmotnosti 15 – 25 kg. Jedná se o velmi rané plemeno, jalovice mohou zabřeznout již ve stáří 15 – 18 měsíců. Zvířata jsou dlouhověká, ve stádě nejsou výjimkou krávy schopné reprodukce až do 20 let věku. Plemeno je velmi mléčné a telata dosahují vysokých odstavových hmotností.

Plemeno dexter dosahuje jatečné hmotnosti velmi brzy, což je výhodou nejen z ekonomického pohledu. Maso má výbornou chuť, kvalitu i mramorování. Voli mohou bez příkrmu (pouze na pastvě) dosáhnout porážkové hmotnosti ve věku 20 – 24 měsíců s hmotností jatečně opracovaného těla v rozsahu 145 - 220 kg. Díky velmi dobrému poměru mezi cennými partiemi a kostmi (jemnou kostrou) mohou dosahovat výtěžnosti nad 56 %.

2. Chov plemene dexter ve světě

Za posledních 25 až 30 let bylo ve šlechtění dextera dosaženo vynikajících výsledků. Plemeno je velmi přizpůsobivé, reaguje dobře na měnící se i extrémní klimatické podmínky, což dokazuje také fakt, že se rozšířilo do mnoha částí světa. Zvířata byla vyvezena do Austrálie, na Nový Zéland, Kubu, do Argentiny, Keni, Zimbabwe, Itálie, Belgie, Dánska a Německa. Celá řada těchto zemí má svá vlastní sdružení (asociace) chovatelů, která se intenzivně věnují šlechtění a plemenitbě a která jsou důkazem vzrůstající oblíbenosti tohoto plemene po celém světě.

Velká Británie: Ve Velké Británii je plemeno dexter velmi často chováno pastevním způsobem do tří let věku. V důsledku obavy z BSE britská vláda zavedla legislativu zakazující prodej a výkrm zvířat starších 30 měsíců. To znamená, že v některých případech musí být volí krmení speciální krmnou směsí tak, aby dosáhli nejvhodnější porážkové hmotnosti do 30 měsíců věku. Bez speciální krmné dávky se stává, že nemají zvířata dostatečné množství tuku na jatečně upraveném těle, což je z britského kulinářského pohledu nežádoucí.

V roce 2007 bylo u „Dexter Cattle Society“ registrováno více jak 4.100 ks krav, což je oproti roku 2000 dvakrát tolik zvířat. Chovatelé zde velmi často kombinují mezi sebou krátkonohé varianty zvířat a výskyt buldoků je zde relativně nejvyšší ve světě.

USA: Zde jsou naopak zvířata porážena v 18 měsících věku, kdy je z pohledu zdejších konzumentů porážková hmotnost nejvhodnější, co se týče získání cenných partií s kvalitním mramorováním a hlavně libovým masem, které má většinou tmavší barvu a dostatečnou výtěžnost (50 – 70 %).

Kanada: V roce 2006 bylo v Kanadě méně než 250 krav v PK, čímž se toto plemeno dostalo na seznam ohrožených kanadských druhů.

Dánsko: První zástupci tohoto plemene byli do Dánska dovezeni v roce 1987 z deseti nejlepších stád v Anglii. Díky kvalitnímu šlechtitelskému programu jsou v Dánsku jedna z nejlepších zvířat tohoto plemene ve světě. Dánsko chová pouze dlouhonohou variantu plemene.

Světové organizace zabývající se chovem plemene dexter: Dexter Cattle Society UK, American Dexter Cattle Association, Dexter Cattle Society New Zealand, Purebred Dexter Cattle Association, Dexter Cattle Australia and Canadian Dexter Cattle Association.

3. Vývoj stavů v ČR

Do České republiky byl první import zvířat plemene dexter uskutečněn v první polovině roku 2012 z Dánska do chovu pana Karla Rodena ve Skryšově na Sedlčansku. Byly dovezeny 4 krávy s telaty a jeden plemenný býk. V roce 2013 následoval další dovoz březích jalovic.

4. Chovný cíl a standard plemene

4.1. Chovný cíl

Při šlechtění plemene dexter je kladen důraz na zlepšení či stabilizaci úrovně znaků charakterizujících jeho vynikající mateřské vlastnosti, při zachování masné užitkovosti, která se u tohoto plemene vyznačuje typickým utvářením těla (malý tělesný rámec, dostatečně široké a hluboké tělo s dobře zaoblenou kýtou a rovnoměrným osvalením), ale také na udržení dalších charakteristických vlastností plemene (ranost, dlouhověkost, odolnost, přizpůsobivost, klidný temperament a vynikající konverze krmiva).

4.2 Základní parametry chovného cíle

4.2.1. Reprodukční a ukazatele

Dobrá reprodukce a plodnost je u všech masných plemen skotu rozhodujícím předpokladem ekonomiky chovu. Na jejích výsledcích, vyjádřených v konečné fázi počtem živě narozených telat, se podílejí stejnou měrou obě pohlaví, tedy jak plemenice, tak plemeni. Objektivním kritériem hodnocení plodnosti je především počet zabřezlých plemenic a počet živě narozených telat na 100 krav základního stáda. Kromě genetických předpokladů je však reprodukce v nemalé míře ovlivněna i dalšími činiteli, jako je zdravotní stav, úroveň výživy zvířat a způsob jejich odchovu. Pro rentabilitu chovu je nutné odchovat alespoň 90 telat na 100 krav základního stáda, při mezidobí do 365 dní. K zajištění dostatečného počtu zvířat pro účely čistokrevné plemenitby i užitkového křížení je nezbytné využívat všechny dostupné způsoby reprodukce, které vyhovují systému chovu masných plemen.

4.2.1.1. Plemenice

- počet odchovaných telat na 100 krav základního stáda - minimálně 90
- hodnocení obtížnosti porodů vyjádřené procentem snadných porodů podle platné metodiky KUMP - min. 95 %
- věk při 1. otelení by neměl být vyšší než 40 měsíců (i když růstová schopnost mladých zvířat umožňuje jejich zařazení do reprodukce již ve věku 15 až 18 měsíců, doporučuje se první připouštění jalovic ve věku 24 až 28 měsíců)
- průměrná délka mezidobí je 365 dnů, při hodnocení tohoto ukazatele je třeba zohlednit využití embryotransféru

4.2.1.2. Plemenní býci

- býci v inseminaci - hodnocení dle indexu plodnosti
- býci v přirozené plemenitbě - počet plemenic v závislosti na délce připouštěcího období na základě podkladů KUMP, případně centrální evidence
- hodnocení průběhu porodu a hmotnosti telat při narození - na základě výsledků KUMP

4.2.2. Růstová schopnost

Plemeno dexter je přes svůj malý rámec relativně výkonné plemeno, což je dáno zejména výbornou mléčností matek a vysokou růstovou schopností telat. Tyto vlastnosti je třeba v populaci fixovat a pokud možno i posilovat. Jelikož není možno jít cestou zvětšování rámce, je třeba klást důraz na chovatelskou i jatečnou ranost plemene i všech jedinců.

Kontrola užitkovosti masných plemen je základním prostředkem při šlechtění plemene dexter a zajišťuje důsledné naplnění selekčního i šlechtitelského programu. Systém zjišťování hmotností je prováděn na základě „Metodiky kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka“.

- a) **hodnocení růstové schopnosti** – hmotnost ve 120, 210 a 365 dnech
- b) **výkrmová schopnost a jatečné výsledky** - pro hodnocení tohoto ukazatele je třeba využívat výsledky porážek a klasifikace zvířat pomocí SEUROP a jejich evidence v rámci CE

4.3. Hodnocení exteriéru

Hodnocení zevnějšku provádějí inspektoři ČSCHMS dle „Metodiky popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu“ a je evidováno v databázi KUMP ČSCHMS. S výsledkem hodnocení zvířete je chovatel seznamován prostřednictvím tiskové sestavy, která obsahuje identifikační údaje zvířete a chovatele, bodové hodnocení jedince, výšku v kříži, hmotnost v den vážení, jméno hodnotitele a datum provádění bonitace. Při hodnocení je nutné věnovat velkou pozornost znakům masné užitkovosti. A to i přes to, že jde o plemeno rustikální. Tělesný rámec je specifikem tohoto plemene a je třeba směřovat šlechtění, tak aby byla zachována optimální výška v kříži. Z produkce plemenných zvířat jsou vyloučena zvířata, která vykazují některou vylučující vadu. U býků se požaduje korektní hodnocení končetin.

Hodnoceny jsou tyto kategorie (ve věku):

Telata – ve stupni KU „A“ ve věku 171 – 290 dní, ve stupni „B“ ve věku 90 – 250 dní

Břeží jalovice

Krávy - po 3. otelení (na žádost chovatele i v jiném období)

Plemenní býci - při základním výběru

Plemenní býci starší tří let – na žádost chovatele

Součástí lineárního hodnocení zevnějšku je v příloze šlechtitelského programu (v tabulkové části za textem) bodové hodnocení výšky v kříži a hmotnosti pro všechny věkové kategorie.

4.4. Standard plemene

Zbarvení: Zvířata se mohou vyskytovat pláštěově **červená** (red), pláštěově **černá** (black), nebo pláštěově **šedohnědá** (dun). Barevné varianty red a dun se mohou vyskytovat v několika odstínech od světle červené až po červenočernou a od barvy „bílé kávy“ až po téměř červenou. Všechny tři typy zbarvení mají stejnou váhu, žádná nesmí být upřednostňována či potlačována. **Bílé znaky** jsou povoleny pouze v malém rozsahu na břicho od pupku směrem dozadu. Přípustná je také bílá barva na špičce ocasu. V ostatních případech je bílé zbarvení nežádoucí a vylučující pro zápis do PK.

Hlava: Krátká a široká, ladně se zužující směrem k širokému mulci

Krk: Hluboký a silný, ne příliš krátký ani příliš dlouhý s plynulým přechodem na plece. Hlava by měla být nesena nad úroveň páteře (kohoutkem).

Rohy: Poměrně malé a středně silné, stáječící se směrem dovnitř a vzhůru (u býků se stáčí dopředu a u krav nahoru). Odrohování je povoleno. V populaci se vyskytují také geneticky bezrohá zvířata, která musí být řádně evidována. Rohaté a geneticky bezrohé varianty jsou rovnocenné. Do budoucna lze z pohledu welfare předpokládat výskyt vyššího podílu geneticky bezrohých zvířat.

Tělo: Široká hrud' poskytuje dostatečný prostor pro srdce a plíce. Dobře klenutá žebra, široká bedra, čtvrti silné a hluboké, široké a plné boky, klenutá kýta. Hřbetní linie rovná, nasazení ocasu

nevýrazné, při pohledu ze zadu přecházející přímo od linie. Délka hřbetní linie od kohoutku ke kořenu ocasu by měla být stejná nebo větší, než je výška zvířete v kohoutku.

Končetiny: Požadovány jsou suché končetiny s korektním postojem zezadu i z boku s přiměřenou délkou špenky. Paznehty tmavé.

Býci: Dostatečně vyvinutá varlata, souměrná. Pouze jedno plně vyvinuté varle je důvodem pro nezapsání jedince do PK.

Krávy: Vemeno vysoko zavěšené s plným závěsným vazem. Struky pravidelně rozmístěné, přiměřeně dlouhé a ne příliš silné.

Kůže a srst: Kůže volná a elastická.

4.5. Cíle šlechtitelského programu

Kategorie	Hmotnost ve věku (kg)		Výška v kříži (cm)
	210 dnů	365 dnů	
Býčci	175	225	99
Jalovičky	155	180	95
Kategorie	Hmotnost (kg)		Výška v kříži (cm)
Prvotelky	270		108
Krávy (po 3 otel.)	325		115
Plem. býci nad 3 roky	425		116

Vylučující znaky pro zápis do PK

- hrubé exteriérové vady
- u býků defekty končetin (postavení, mechanika pohybu, zaúhlení atd.)
- bílé znaky na jiných částech těla než povoluje standard
- nervozita a agresivita
- genetické defekty s výjimkou heterozygotních nositelů genu pro chondroplazii

5. Selekční program

Selekční program je soubor opatření, který má za cíl na základě objektivně zjištěných vlastností zevnějšku, růstové schopnosti a užitkových vlastností, vybírat pro plemenitbu přednostně ta zvířata, jejichž uplatnění v populaci směřuje k naplnění chovného cíle. Jelikož se populace jako celek vyvíjí, mění se průběžně i konkrétní požadavky selekčního programu.

5.1. Matky býků

Matky býků jsou vybírány na základě hodnocení exteriéru, vlastní užitkovosti a PH. Jako matky býků jsou přednostně vybírána zvířata, která jsou nadprůměrná v populaci. Příslušná kritéria pro výběr matek býků stanovuje a aktualizuje Rada plemenné knihy plemene dexter, a to na základě průměrných výsledků populace. RPK rozhoduje, na žádost chovatele, o zařazení plemenice mezi

matky býků ve sporných případech. Zařazení plemenic do kategorie matek býků není trvalého rázu a je upřesňováno.

Obecné podmínky pro výběr matek býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle A*
- *dobrá zdravotní stav*

5.2. Otcové býků

Otcové býků budou používáni především pro záměrné připarování na matky plemenných býků, kde hlavním úkolem bude produkce mladých zvířat se špičkovými vlastnostmi v oblasti masné užitkovosti a exteriéru. Zařazení býka do kategorie otce býků není trvalého charakteru a bude se upřesňovat podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Jako otcové býků jsou přednostně vybírána zvířata, která jsou nadprůměrná v populaci. Příslušná kritéria pro výběr otců býků stanoví Rada plemenné knihy a to na základě průměrných výsledků populace. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemeníka mezi otce býků Rada plemenné knihy plemene dexter.

Výběr otců býků je zajišťován z

- *býků inseminačních*
- *býků z přirozené plemenitby*

6. Produkce a výběr býků do plemenitby

6.1. Odchov plemenných býčků

Odchov mladých plemenných býků probíhá na uznaném testačním zařízení (OPB) nebo u chovatele. Kritéria pro výběr býčků do odchovu bude upřesňovat Rada plemenné knihy plemene dexter na základě výsledků populace.

6.1.1. Obecné podmínky pro výběr býčka do odchovu

- Pochází od vybraných rodičů z chovů zapojených do KUMP stupně „A“
- Býček splňuje kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhlášené Radou plemenné knihy
- Má ověřen původ v souladu s platnou legislativou
- Dobrá zdravotní stav odpovídající podmínkám KDZ
- Splňuje standard plemene

6.1.2. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

Odchov a zkoušky vlastní růstové schopnosti býků probíhají v uznaném testačním zařízení (na odchovně plemenných býků - OPB). Provoz a podmínky odchovu se řídí dle „Metodiky pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu“. Zpracování a vyhodnocení výsledků odchovu je prováděno centrálně. Základní výběry býků probíhají zpravidla na OPB.

6.1.3. Odchov u chovatele

Výběry býků u chovatele se řídí pokyny, které pro každý rok vydává ČSCHMS ve spolupráci s Radou plemenné knihy dexter. Výběrů býků se účastní býci, kteří jsou odchováni mimo uznané testační zařízení. Zpracování a vyhodnocení výsledků odchovu u chovatele je prováděno centrálně.

6.2. Selekční kritéria pro výběr býků do plemenitby

6.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria budou upřesňována Radou plemenné knihy (PK) dexter

6.2.2. Odchov u chovatele

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria budou upřesňována Radou plemenné knihy (PK) dexter

6.2.3. Import býka ze zahraničí

Původ býka musí být doložen dle platné legislativy ČR. Pro zařazení býka do plemenitby v ČR musí být plemeník ohodnocen a vybrán komisí (viz bod 6.3.).

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria budou upřesňována Radou plemenné knihy (PK) dexter

6.3. Způsob a kritéria pro hodnocení a výběr býků do plemenitby

Býci jsou vybíráni komisí složenou z delegovaných zástupců ČSCHMS. Členy komise navrhuje a schvaluje Rada plemenné knihy dexter. Ve sporných případech rozhodnutí výběrové komise se bude postupovat dle schváleného reklamačního řádu ČSCHMS. O každém výběru je vyhotoven „výběrový protokol“, který obsahuje zejména:

- místo a datum výběru
- datum narození
- chovatel a majitel býka
- seznam členů komise
- identifikační údaje býka
- výsledek lineárního hodnocení
- výsledek výběru:

1. Vybrán - do „Přirozené plemenitby a inseminace“ (linie ZDX*)

Při hodnocení exteriéru při základním výběru je požadována minimální hodnota 6 bodů v každém z 10 hodnocených ukazatelů (povoleno 1 x 5 bodů za velikost těla).

- do „Přirozené plemenitby“ (linie ZDX*)

Ve všech ostatních případech, kdy není splněna podmínka dle bodu 1.

2. Odročeni

Býček může být odročen ze zdravotních důvodů (úraz nebo onemocnění). Odročen může být také v případě, kdy není při základním výběru řádně předveden.

3. Vyřazen nebo vyřazen před základním výběrem (nevybrán do plemenitby)

Býk je vyřazen při základním výběru tehdy, pokud neplní selekční kritéria pro výběr býka do plemenitby. Vyřazen je také pokud má v jakémkoliv ukazateli exteriéru méně než 4 body. Vyřazen je býk s funkčními vadami exteriéru a býk, který je nositelem genetické vady (mimo chondroplasie).

* zkratka platí až do vyčerpání pořadového čísla ústředního registru uvnitř linie (do čísla 990)

- linie a přidělený registr z ústředního registru plemeníků (linie se přiděluje dle výsledku hodnocení zvířete při základním výběru)
- případně další údaje v souladu s platnou legislativou

7. Testování a posuzování (KUMP)

Testování a posuzování je prováděno dle „Metodiky kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka“. Hodnocení exteriéru je prováděno dle metodiky pro „Lineární popis a hodnocení zevnějšíku masných plemen skotu“. Základní metodické postupy testování a posuzování i odhadu plemenné hodnoty stanovuje vyhláška MZe k plemenářskému zákonu.

8. Plemenné hodnoty

Odhad plemenné hodnoty je prováděn pomocí víceznakového animal modelu (individuální model jedince). Podle naměřených hodnot v KUMP je souběžně stanovena plemenná hodnota pro přímý efekt, plemenná hodnota pro maternální efekt a u krav hodnota pro trvalé mateřské prostředí. Vzhledem k tomu, že v kontrole užitkovosti jsou v jednotlivých chovech podchyceni jak kříženci s masnými plemeny, tak i masná plemena, tvoří si tyto jedinci navzájem vrstevníky. Odhad plemenné hodnoty je proto prováděn souběžně jedním výpočtem pro všechna plemena se zohledněním plemenných skupin a heterózního efektu. Způsob, systém a počet vyhodnocovaných ukazatelů v rámci výpočtu plemenných hodnot se může měnit a doplňovat s ohledem na požadavky respektující šlechtitelské postupy definované tímto šlechtitelským programem.

Hodnocené vlastnosti:

- průběh porodu
- hmotnost při narození
- hmotnost ve věku 120 dnů
- hmotnost ve věku 210 dnů
- hmotnost ve věku 365 dnů
- u býků na OPB přírůstek v testu a přírůstek od narození
- exteriér (velikost těla, délka těla, hmotnost, kapacita těla, osvalení a užitkový typ)

Způsob hodnocení je popsán modelovou rovnicí, ve které jsou uvedeny efekty genetické a efekty chovatelského prostředí, které ovlivňují naměřenou užitkovost.

Výsledky kontroly dědičnosti jsou publikovány jako plemenné hodnoty (PH), nebo jako relativní plemenné hodnoty (RPH). Pro stanovení relativní plemenné hodnoty je využívána

standardizovaná směrodatná odchylka 10. Pokud neupravuje publikování plemenných hodnot samostatný předpis ČSCHMS, stanovuje základní podmínky pro publikování výsledků kontroly dědičnosti rada PK.

Relativní plemenné hodnoty, které jsou publikovány

Růstová schopnost

- PePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v přímém efektu
- PeRu RPH pro růst v přímém efektu
- MePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v maternálním efektu
- MeRu RPH pro růst v maternálním efektu
- PrirT RPH pro přírůstek v testu na OPB

Lineární hodnocení

- TR RPH pro tělesný rámec
- KT RPH pro kapacitu těla
- OS RPH pro osvalení
- UT RPH pro užitkový typ

9. Rozsah zjišťování známých vad a zvláštností

Klub chovatelů plemene dexter a ČSCHMS Praha bude uplatňovat taková opatření, která zajistí účinnou eliminaci genetických vad a zvláštností bez významnějšího snížení genetického zisku. Přitom budou respektovány postupy realizované v zahraničních populacích. Rozsah sledovaných vad a zvláštností bude rozšiřován podle potřeb v souvislosti se stupněm poznání.

10. Způsob vyhodnocování výsledků šlechtění plemene

Vyhodnocení realizace šlechtitelského programu a porovnání dlouhodobého vývoje vyhodnocuje Rada plemenné knihy plemene dexter ve spolupráci s ČSCHMS. Výsledky zpracovává na základě dat z kontroly užitkovosti ČSCHMS. Zveřejňování je realizováno formou uzávěrky KUMP a je zveřejňováno v tištěné formě i ve formě umožňující dálkový přístup (na webových stránkách ČSCHMS), příp. jinou formou.

11. Obecná ustanovení

Nedílnou součástí tohoto šlechtitelského programu je metodika pro „Lineární popis a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu“, „Metodika kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka“, „Metodika pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu“ a „Řád plemenné knihy dexter“. Sporné případy související s tímto šlechtitelským programem řeší a rozhodnutí vydává Rada plemenné knihy plemene dexter.

RŮSTOVÉ PARAMETRY

Tabulka pro hodnocení telat ve 210 a 365 dnech - DX

pásmo	Teo 210 dní		Teo 365 dní	
	býci	jalovice	býci	jalovice
1	103	86	153	111
2	122	104	172	129
3	137	118	187	143
4	149	129	199	154
5	do 160	140	210	165
6	171	151	221	176
7	183	162	233	187
8	198	176	248	201
9	217	194	267	219
10				

Standard výšky v kříži - býci DX

Věk v měs.	Body									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	do 80	83	86	88	90	92	94	97	100	
7	80	84	87	89	91	93	95	98	101	
8	82	85	88	90	92	94	96	99	102	
9	83	86	89	91	93	95	97	100	103	
10	84	87	90	92	94	96	98	101	104	
11	85	88	91	93	95	97	99	102	105	
12	86	89	92	94	96	98	100	103	106	
13	87	90	93	95	97	99	101	104	107	
14	88	91	94	96	98	100	102	105	108	
15	89	92	95	97	99	101	103	106	109	
16	90	93	96	98	100	102	104	107	110	
17	91	94	97	99	101	103	105	108	111	
18	92	95	98	100	102	104	106	109	112	
19	93	96	99	101	103	105	107	110	113	
20	94	97	100	102	104	106	108	111	114	
21	95	98	101	103	105	107	109	112	115	
22	96	99	102	104	106	108	110	113	116	
23	97	100	103	105	107	109	111	114	117	
24	98	101	104	106	108	110	112	115	118	
25	99	102	105	107	109	111	113	116	119	
26	99	102	105	107	109	111	113	116	119	
27	100	103	106	108	110	112	114	117	120	
28	100	103	106	108	110	112	114	117	120	
29	101	104	107	109	111	113	115	118	121	
30	101	104	107	109	111	113	115	118	121	
31	101	104	107	109	111	113	115	118	121	
32	102	105	108	110	112	114	116	119	122	
33	102	105	108	110	112	114	116	119	122	
34	102	105	108	110	112	114	116	119	122	
35	103	106	109	111	113	115	117	120	123	
36	103	106	109	111	113	115	117	120	123	
37	103	106	109	111	113	115	117	120	123	
38	104	107	110	112	114	116	118	121	124	
39	104	107	110	112	114	116	118	121	124	
40	104	107	110	112	114	116	118	121	124	

Standard hmotnosti - býci DX

Věk v měs.	Body									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15	do 182	202	217	229	240	251	263	278	297	
16	193	212	227	239	250	261	273	288	307	
17	203	222	237	249	260	271	283	298	317	
18	213	232	247	259	270	281	293	308	327	
19	223	242	257	269	280	291	303	318	337	
20	233	252	267	279	290	301	313	328	347	
21	243	262	277	289	300	311	323	338	357	
22	253	272	287	299	310	321	333	348	367	
23	263	282	297	309	320	331	343	358	377	
24	273	292	307	319	330	341	353	368	387	
25	283	302	317	329	340	351	363	378	397	
26	293	312	327	339	350	361	373	388	407	
27	303	322	337	349	360	371	383	398	417	
28	313	332	347	359	370	381	393	408	427	
29	318	337	352	364	375	386	398	413	432	
30	323	342	357	369	380	391	403	418	437	
31	328	347	362	374	385	396	408	423	442	
32	333	352	367	379	390	401	413	428	447	
33	338	357	372	384	395	406	418	433	452	
34	343	362	377	389	400	411	423	438	457	
35	348	367	382	394	405	416	428	443	462	
36	353	372	387	399	410	421	433	448	467	
37	358	377	392	404	415	426	438	453	472	
38	363	382	397	409	420	431	443	458	477	
39	368	387	402	414	425	436	448	463	482	
40	373	392	407	419	430	441	453	468	487	

Standard výšky v kříži - plemence DX

Věk v měs.	Body									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	do 76	79	82	84	86	88	90	93	96	
7	77	80	83	85	87	89	91	94	97	
8	78	81	84	86	88	90	92	95	98	
9	79	82	85	87	89	91	93	96	99	
10	80	83	86	88	90	92	94	97	100	
11	81	84	87	89	91	93	95	98	101	
12	82	85	88	90	92	94	96	99	102	
13	83	86	89	91	93	95	97	100	103	
14	84	87	90	92	94	96	98	101	104	
15	85	88	91	93	95	97	99	102	105	
16	86	89	92	94	96	98	100	103	106	
17	87	90	93	95	97	99	101	104	107	
18	88	91	94	96	98	100	102	105	108	
19	89	92	95	97	99	101	103	106	109	
20	90	93	96	98	100	102	104	107	110	
21	91	94	97	99	101	103	105	108	111	
22	92	95	98	100	102	104	106	109	112	
23	93	96	99	101	103	105	107	110	113	
24	94	97	100	102	104	106	108	111	114	

Věk v měs.	Body									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
25	95	98	101	103	105	107	109	112	115	
26	95	98	101	103	105	107	109	112	115	
27	96	99	102	104	106	108	110	113	116	
28	96	99	102	104	106	108	110	113	116	
29	97	100	103	105	107	109	111	114	117	
30	97	100	103	105	107	109	111	114	117	
31	98	101	104	106	108	110	112	115	118	
32	98	101	104	106	108	110	112	115	118	
33	99	102	105	107	109	111	113	116	119	
34	99	102	105	107	109	111	113	116	119	
35	100	103	106	108	110	112	114	117	120	
36	100	103	106	108	110	112	114	117	120	
37	101	104	107	109	111	113	115	118	121	
38	101	104	107	109	111	113	115	118	121	
39	102	105	108	110	112	114	116	119	122	
40	102	105	108	110	112	114	116	119	122	

Standard hmotnosti - plemence DX

Věk v měs.	Body									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15	do 126	144	158	169	180	191	202	216	234	
16	131	149	163	174	185	196	207	221	239	
17	136	154	168	179	190	201	212	226	244	
18	141	159	173	184	195	206	217	231	249	
19	146	164	178	189	200	211	222	236	254	
20	151	169	183	194	205	216	227	241	259	
21	156	174	188	199	210	221	232	246	264	
22	161	179	193	204	215	226	237	251	269	
23	166	184	198	209	220	231	242	256	274	
24	171	189	203	214	225	236	247	261	279	
25	176	194	208	219	230	241	252	266	284	
26	181	199	213	224	235	246	257	271	289	
27	186	204	218	229	240	251	262	276	294	
28	191	209	223	234	245	256	267	281	299	
29	196	214	228	239	250	261	272	286	304	
30	201	219	233	244	255	266	277	291	309	
31	206	224	238	249	260	271	282	296	314	
32	211	229	243	254	265	276	287	301	319	
33	216	234	248	259	270	281	292	306	324	
34	221	239	253	264	275	286	297	311	329	
35	226	244	258	269	280	291	302	316	334	
36	229	247	261	272	283	294	305	319	337	
37	232	250	264	275	286	297	308	322	340	
38	235	253	267	278	289	300	311	325	343	
39	238	256	270	281	292	303	314	328	346	
40	241	259	273	284	295	306	317	331	349	

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA ŠLECHTITELSKÉHO PROGRAMU

Dexter

plemenný býk - černá forma

plemenný býk - červená forma

kráva s teletem

kráva

tele

jalovice - zbarvení "dun"